

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2017 SEV DIVIZNA

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec SEV DIVIZNA
VÝROČNÍ ZPRÁVA 2017

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,
výroční zpravou bilancujeme a zavíráme pomyslné dveře za sedmáctým rokem činnosti Městského střediska ekologické výchovy při ZOO Liberec - DIVIZNA.

Mimořádnou událostí v roce 2017 pro nás bylo, že jsme se dobrovolně přihlásili do procesu certifikace poskytovatelů služeb v oblasti environmentální výchovy. K certifikačnímu auditu jsme se připravovali celý rok a úspěšně jsme ve všech čtyřech posuzovaných oblastech: řízení organizace, programový pracovníci, environmentální programy a ekologizace provozu.

Rok 2017 jsme rovněž po okraj naplnili výukou dětí, žáků, studentů i pedagogů. Podrobněji se s počty realizovaných akcí můžete seznámit v části „Ekologické výukové programy“ a „Akce pro pedagogické pracovníky“.

Úspěšně jsme dosáhli cílů projektu Vzdělávání zoopedagogů a zdárně jej na konci roku uzavřeli. Zásadní v tomto projektu pro nás byla spolupráce se zoopedagogy z 16 českých a slovenských zoo. Závěrečnou tečkou a zároveň vyvrcholením projektu, který trval dva a půl roku, byla konference Zvířata v ohrožení s hojnou účastí pedagogů, zoopedagogů, ochránců přírody a odborné veřejnosti. Radou i pomocí jsme byli k dispozici školám zapojeným do programu EKOŠKOLA. Z významných počtů EKOŠKOLY v roce 2017 bychom rádi zmínili oživení tradice setkávání a výměny zkušeností školních ekotýmů.

Vzdělávání a osvětu v oblasti environmentální výchovy jsme jako každý rok podpořili pravidelným informačním servisem školám registrovaným v síti MRKEV a nabídkou specializačního studia pro školní koordinátory EVVO. Nejen o tom všem se více dočtete v následujících souhrnných odstavcích nebo obsáhleji na našich webových stránkách <http://divizna.zooliberec.cz>.

Velmi nás těší stálý zájem vás, pedagogů, i přízeň podporovatelů, rádců a pomocníků! Vážíme si toho a děkujeme za spolupráci rovněž kolegům z naší mateřské organizace ZOO Liberec a sesterských organizací Lidové sady a Archa.

Za tým SEV DIVIZNA
Jolana Stánová

Kdo jsme? SEV DIVIZNA je denní specializované pracoviště na podporu a realizaci environmentální výchovy a v této oblasti poskytuje následující služby:

- realizuje ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních a středních škol. Výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori:

 - používáme interaktivní formy a metody,
 - preferujeme kontakt s přírodou a výchovu prožitkem,
 - reagujeme na aktuální témata,
 - pomáháme školám v realizaci průřezového tématu RVP – environmentální výchova.

- pořádá odborné semináře, exkurze či dílny pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských kroužků a oddílů, širokou veřejnost atp.
- realizuje výukové aktivity v areálu ZOO Liberec (výukové programy, komentované prohlídky...)
- realizuje osvětové akce pro širokou veřejnost
- zajišťuje metodickou pomoc koordinátorům EVVO na školách, metodickou pomoc pro zpracovávání SVP
- zpřístupňuje knihovnu publikací k ekologické výchově a půjčuje netradiční výukové pomůcky
- kommunikuje s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i po celé republice
- spolupracuje s ostatními zoologickými zařízeními v oblasti vzdělávacích aktivit (metodika, inspirace, profesní růst...)
- koordinuje síť škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu (M.R.K.E.V., Ekoškola, ŠUŽ).

SEV DIVIZNA pro školní kolektivy – ekologické výukové programy a jiné výukové aktivity

Náš lektorský tým nabízí mateřským, základním a středním školám širokou nabídku ekologických výukových programů, které mají podobu dvou až tříhodinových bloků či půldenních exkurzí a výukové aktivity v areálu ZOO Liberec.

Všechny ekologické výukové programy a výukové aktivity se dotýkají průřezového tématu Environmentální výchova (v některých případech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, popřípadě Osobnostní a sociální výchova) a reagují tak na platné RVP.

V roce 2017 jsme nabídli školám nový ekologický výukový program Barevný svět zvířat, který podporuje vzdělávací činnost ekologické výchovy a ZOO Liberec. EVP je určen žákům 6. a 7. tř. ZŠ. Pro střední školy jsme upravili již stávající programy a tím rozšířili naši nabídku, jsou to EVP Pochybné suvenýry a Prales na talíři.

Stalo se již tradicí, že služeb našeho střediska využívají studenti z Pedagogické fakulty Technické univerzity Liberec. Nabídli jsme jim opět ukázky našich programů jako inspiraci pro jejich další práci.

Celkem proběhlo 352 programů, kterých se zúčastnilo 7365 dětí, 66 % se uskutečnilo v terénu. Celkem bylo odučeno 822 hodin.

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ
počet programů	57	274	15	6
počet účastníků	1099	5815	339	112

SEV DIVIZNA pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogické fakulty a další zájemce

V roce 2017 uspořádalo SEV DIVIZNA celkem 16 vzdělávacích akcí pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult, pracovníky školských zařízení a středisek ekologické výchovy, vedoucí zájmových kroužků i další zájemce z řad veřejnosti. Z těchto 16 akcí bylo 12 odborných seminářů, 2 tvořivé dílny, 1 konference a 1 odborná přednáška. Celkem absolvovalo realizované akce 378 účastníků.

• Projekt Vzdělávání zoopedagogů

V roce 2017 jsme v rámci projektu Vzdělávání pedagogů zrealizovali ve spolupráci s českými zoologickými zahradami 7 metodických seminářů pro pedagogy. Představili jsme jim tři nové vzdělávací programy s tématy ohrožených zvířat, nelegálního obchodu se zvířaty a problematikou pěstování palmy olejné. Tyto vzdělávací programy zařadily zoologické zahrady do svých programových nabídek a během roku 2017 těchto programů pod vedením zoopedagogů prošli žáci řady škol z celé České republiky. Metodiky programů jsme během tohoto roku rovněž vydali tiskem. Vyvrcholením projektu byla podzimní konference Zvířata v ohrožení, na které se sešli pedagogové a pracovníci zoologických zahrad, aby se společně zamysleli nad tématem, jak pomocí ohrožené přírodě prostřednictvím vzdělávání. Konference byla spolufinancována Státním fondem životního prostředí ČR, Libereckým krajem a ZOO Liberec. V prosinci 2017 jsme projekt, který trval od září 2015, zakončili vyhodnocením zpětných vazeb od 15 spolupracujících zahrad.

• **Síť škol v projektu M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy)**
V rámci projektu M.R.K.E.V., který finančně podporuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, byla vytvořena síť škol s hlubším zájmem o rozšíření svých aktivit v environmentální výchově. V Libereckém kraji tento projekt koordinuje SEV DIVIZNA a v současné době je do něj zapojeno na 676 škol z celé České republiky, z toho 55 škol je z Libereckého kraje.

Zapojené školy mají možnost využít cenné služby, např. pravidelnou rozesílku časopisu pro ekogramotnost Bedrník, zasílání informací i materiálů o ekologii, trvalý přístup do elektronického archivu Bedrníku či k aktuálním publikacím a pomůckám. Školy jsou informovány nejen o akcích zaměřených na ekologii v regionu, ale i o možnostech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a financování rozvoje ekologické výchovy. Jednou ročně je pro školy v kraji pořádána krajská konference k ekologické výchově Liberecká M.R.K.E.V., kterou finančně podporuje Liberecký kraj a Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

• Krajská konference ekologické výchovy Liberecká M.R.K.E.V. 2017

Pedagogy jsme v roce 2017 pozvali v rámci tradičního podzimního setkávání Liberecká M.R.K.E.V. do Lidových sadů na konferenci „Zvířata v ohrožení - můžeme pomoci i my?“. Tématem tentokrát byla ochrana ohrožených zvířat a vzdělávání jakožto jeden ze způsobů účinné ochrany přírody. Zájem o téma a konferenci byl velký – sešlo se 106 účastníků. Konference měla zástitu MŽP, ale i MŠMT, a to právě pro její přesah do vzdělávání. V přednáškách vystoupili zástupci České koalice na ochranu biodiverzity a České inspekce životního prostředí. V odpoledních seminářích byla řeč především o vzdělávání. Pedagogové se dozvěděli o možnostech, jak se se svými žáky zapojit do záchranných projektů, seznámili se s lektory, kteří mohou přijet se vzdělávacím programem přímo do školy, a také se dozvěděli, jak probíhá vzdělávání o ohrožené přírodě v cizině - přímo v místech ochrany ohrožených zvířat. Na konferenci vystoupili pod vedením RNDr. Evy Kučerové žáci ze ZŠ Husova s rozšířenou výukou jazyků v Liberci a přítomným prezentovali výsledky projektových dní zaměřených na podporu ochranných projektů ZOO Liberec. Konference se konala díky finanční podpoře Libereckého kraje, Státního fondu životního prostředí ČR (projekt Vzdělávání zoopedagogů) a ZOO Liberec.

• Specializační studium pro školní koordinátory EVVO

V roce 2017 bylo v říjnu zahájeno nové specializační studium pro školní koordinátory EVVO v regionu NUTSII Severovýchod (v Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji). Specializační studium probíhá na základě vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditáční komisi a kariéerním systému pedagogických pracovníků a naplňuje krajské koncepty EVVO. Studium společně připravily a realizují SEV DIVIZNA (Liberecký kraj), Ekocentrum PALETA (Pardubický kraj) a Středisko ekologické výchovy SEVER (Královéhradecký kraj). Tato střediska se systematicky a dlouhodobě zabývají vzděláváním pedagogů v této oblasti a působí jako krajské koordinátory síť M.R.K.E.V. Do studia se přihlásilo 25 pedagogů (8 z Libereckého kraje), kteří absolvovali 250 hodin přímé výuky. Studium našich pedagogů významně podpořil Liberecký kraj.

• **Program EKOŠKOLA**
Mezinárodní program EKOŠKOLA spojuje environmentální výchovu na škole s praktickými kroky vedoucími k ekologizaci jejího provozu. Možnost zapojení do programu je tradiční součástí nabídky SEV DIVIZNA školám. Při jeho naplňování úzce spolupracujeme s celorepublikovým koordinátorem TEREZA, vzdělávací centrum, z. ú., Praha.

Naše středisko tento program koordinuje v Libereckém kraji již jedenáctým rokem. V roce 2017 bylo v projektu zapojeno celkem 10 škol. Program EKOŠKOLA se nabízí i mateřským školám. EKOŠKOLKY pomáhají dětem, učitelům a rodičům udělat ze školky příjemnější, demokratičtější a přírodě bližší místo k životu. V Libereckém kraji byly zapojeny 2 mateřské školky, v roce 2017 titul EKOŠKOLA nově získala MŠ Pastelka, Švermova, Liberec. Program EKOŠKOLA podpořil Liberecký kraj.

• Program Škola pro udržitelný život

Posláním programu Škola pro udržitelný život, který společně vyhláší Nadace Partnerství a SEVER Horní Maršov, je vzdělávání dospělých v oblasti komunitního plánování a zapojení žáků a veřejnosti do konkrétních akcí zlepšujících životní prostředí. Žáci těchto škol spolu s učiteli, rodiči a dalšími partnery přemýšlejí o tom, co mohou udělat pro udržitelnější rozvoj své obce nebo čtvrti. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a studují. V Libereckém kraji program koordinuje SEV DIVIZNA, které zároveň nabízí školám i odbornou asistenci při plánování a realizaci jejich projektů.

V roce 2017 probíhalo pilotní ověřování nové metodiky ŠUŽ v rámci projektu CIVIS. Do tohoto procesu se z Libereckého kraje zapojily 2 školy (ZŠ Věšňová a ZŠ Pěnčín).

• Ukončené projekty z Evropského sociálního fondu Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost:

SEV DIVIZNA uspělo se dvěma granty v Evropském sociálním fondu – Operačním programem vzdělávání pro konkurenceschopnost. Projekt SEV DIVIZNA školám byl úspěšně ukončen v prosinci 2011, projekt SEV DIVIZNA pedagogům pokračoval do června 2012. V roce 2017 SEV DIVIZNA úspěšně ukončilo udržitelnost těchto projektů, ale aktivity nastartované těmito projekty nadále pokračují.

SEV DIVIZNA pro veřejnost

SEV DIVIZNA v akcích pro veřejnost tradičně spolupracuje s oddělením marketingu a PR skupinou ZOO Liberec.

V roce 2017 organizovala Den Země v zoo, tentokrát na téma „Vyrobně si sami...“ a Světový den zvířat tamtéž. Participuje na akci Strašidelná zoo a vánočních večerních prohlídkách. Těchto akcí se celkově v průběhu roku zúčastnilo několik tisíc návštěvníků, cílené byly hlavně na rodiče s dětmi. Na začátku července 2017 proběhl zootábor pro děti zaměstnanců, který měl v SEV DIVIZNA své zázemí.

Ve spolupráci probíhají i další akce zoologické zahrady, které SEV DIVIZNA přímo neorganizuje, ale podílí se na přípravě, například adventní večerní prohlídky. Jednou z posledních akcí na konci roku bylo zdobení vánočních stromečků dětmi z mateřských škol.

V letošním roce se za podpory dotačního programu MŽP podařilo v ZOO Liberec zrealizovat novou vzdělávací expozici „Tropický deštný les“. Cílem projektu je zvýšit povědomí veřejnosti o unikátním a druhově nejbohatším pevninském biomu a zároveň upozornit na ekologické problémy, kterým v současné době čelí. Jedním z dílčích cílů je ukázat návštěvníkům i drobnější obyvatele deštného lesa, konkrétně tři druhy žab. Část expozice je zaměřena na představení mezinárodní kampaně EAZA s názvem „Silent forest - Asian Songbird Crisis“ (Ztichlý les - krize pěvců v jihovýchodní Asii), které ZOO Liberec předsedá v následujících třech letech.

Z dalších akcí pro veřejnost vybíráme:

Den pro seniory v ZOO Liberec a ZOORisku
ZOO Liberec pořádala v měsících dubnu a říjnu 2017 akci Den pro seniory. Senioři nabídku sníženého vstupného využívají i vítají možnost komentovaných prohlídek, kterých se účastní i za nepříznivého počasí. SEV DIVIZNA se také každoročně významnou měrou podílí na vědomostní soutěži pro žáky II. stupně ZŠ a víceletá gymnázia s názvem ZOORiskuj.

Kola pro Afriku

Během roku 2017 se nám podařilo v rámci sbírky nashromáždit cca 150 kol. Kola byla dopravena do Ostravy k opravě. Následně poputují do Gambie v rámci akce Kola pro Afriku. Sbírkou centrálně pořádá společnost Kola pro Afriku o.p.s. Sbírkou kol v Liberci již několik let pořádá SEV DIVIZNA ve spolupráci s dobrovolníky ZOO Liberec a se z.s. Faunus.

Finanční zpráva SEV DIVIZNA za rok 2017

Celkové neinvestiční výdaje/náklady	5 272 457,96 Kč
Příjmy/výnosy v vlastní činnosti – celkem	432 849,42 Kč
Dotace, příspěvky, dary – celkem	4 838 003,03 Kč
Příjmy/výnosy – celkem	5 270 852,45 Kč

Personální zajištění

Dědková Lenka
Havle Leoš
Hegrová Lucie
Hnidová Petra
Hudcová Alice (od 2. 7. 2015 na mateřské dovolené)
Kočič Aleš
Krupová Jana (od října 2017 - projekt Silent forest)
Nováková Miroslava
Pecinová Kateřina
Stáňová Jolana
Šafaříková Zuzana
Štajnerová Eva
Voháňková Marcela – externí pracovník v projektu

Poděkování patří všem, kteří pomáhali zrealizovat naše akce:

• **spolupracující organizace:**
Čelní správa ČR, FAUNUS z.s.; Chránilme mořské želvy, Kola pro Afriku o.p.s.; Lesy ČR, s.p. – Krajský inspektorát Liberec; Liberecký kraj – resort životního prostředí a zemědělství; Lipka Brno; Městské lesy Liberec, p.o.; Ministerstvo životního prostředí České republiky; SEVER – Horní Maršov; SŠEV Pavučina a její členové; Technická univerzita Liberec; TEREZA, vzdělávací centrum, z. ú.; The Kukang Rescue, Tierpark Zittau a další, MŽP a ČIŽP a zoologické zahrady zapojené do projektu Vzdělávání zoopedagogů.

• jednotlivci:

Bliml Jiří, Boučková Magdaléna, manželé Broukalovi, Foitová Ivona, Formanová Dominika, Fučíková Anna, Gdulová Hana, Grubňová Markéta, Hanel Jan, Hawel Tomáš, Hřibová Lenka, Jašková Naďa, Komrůz Tomáš, Korvasová Hana, manželé Kulichovi, Medlíková Olga, Modrá Jana, Nováková Kristýna, Nováková Šárka, manželé Nováčkoví, Pleskač Jan, Posolda Milán, Připílatová Lenka, Pudil Martin, Rotterová Johana, Řepík Michal, Rezníčková Jitka, Sobotková Dana, Svobodová Hana, Tesarová Barbora, Vacek Tomáš, Toušková Blanka a mnoho dalších.

• zvláště děkujeme:

Kolegům a dobrovolníkům ze ZOO Liberec za všestrannou pomoc a podporu.

SEV DIVIZNA

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec
Lidové sady 425/1
Liberec 1, 460 01

www.zooliberec.cz/divizna
www.divizna.eu

Telefon: 487 377 146 nebo 482 712 982

Vydala: Zoologická zahrada Liberec, p. o. Foto: archiv SEV Divizna. Vytvářeno na recyklovaném papíru.